

ESTUDI SOBRE ELS CONTRACTES RESERVATS, UNA EINA D'INCLUSIÓ SOCIAL PER A LES ADMINISTRACIONS LOCALS

La Taula del Tercer Sector reclama als ajuntaments més implicació en la contractació reservada

- Les Administracions públiques estan obligades per llei a reservar una part de la seva contractació a Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció que donen feina a persones en situació o risc d'exclusió social. A Catalunya, els CET i les empreses d'inserció ofereixen oportunitats laborals a 15.000 persones que tenen dificultats per accedir al mercat de treball ordinari.
- Segons l'estudi de la Taula, elaborat per l'IERMB, la contractació reservada representa menys de l'1,5% dels pressupostos anuals destinats a la contractació pública dels municipis i varia força d'un any a un altre.
- Altres conclusions de l'informe són que el preu continua sent un factor determinant en els criteris d'adjudicació dels contractes municipals per davant dels que prioritzen la qualitat; que bona part de la contractació reservada és per a serveis de jardineria (70%) i que aquest tipus de contractació afavoreix especialment les entitats socials i les empreses d'economia social i solidària per sobre de les empreses amb finalitats lucratives (més d'un 60% a Barcelona i més d'un 90% a la resta de municipis analitzats).
- L'estudi també posa de manifest la manca d'informació i el grau de transparència que hi ha sobre la contractació pública, en general, i la reservada, en particular, perquè no tots els municipis mostren quina part del seu pressupost anual dediquen a la contractació pública. El document posa el focus en els 4 municipis més poblats de cada província catalana, però d'aquests 16 només s'han trobat dades sobre contractes a 9.

Nota de premsa

Barcelona, 12 de desembre de 2019.- En el marc de la jornada '**La contractació reservada, una eina d'inclusió social per a les administracions locals**', que ha tingut lloc avui a l'Ateneu Barcelonès, la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya ha presentat l'estudi '*Anàlisi sobre la situació de les reserves de mercat per a Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció*', elaborat per l'IERMB (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona).

La legislació (Llei 9/2017 sobre Contractes del Servei Públic) marca que les **administracions públiques estan obligades a reservar una part de la seva contractació a Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció per afavorir la inclusió de persones en situació o risc d'exclusió social** (persones amb discapacitat, trastorn mental, drogodependències, en atur de llarga durada, etc.) i que han de fixar les quanties mínimes pressupostàries reservades per a elles. Aquesta regulació s'adequa a les pautes de la Comissió Europea (directiva 2014/24/EU) que inclouen en la contractació pública qüestions com la inclusió laboral de persones o col·lectius amb especials dificultats per trobar feina, l'equitat de gènere o el comerç just. La finalitat és promoure un creixement sostenible i inclusiu.

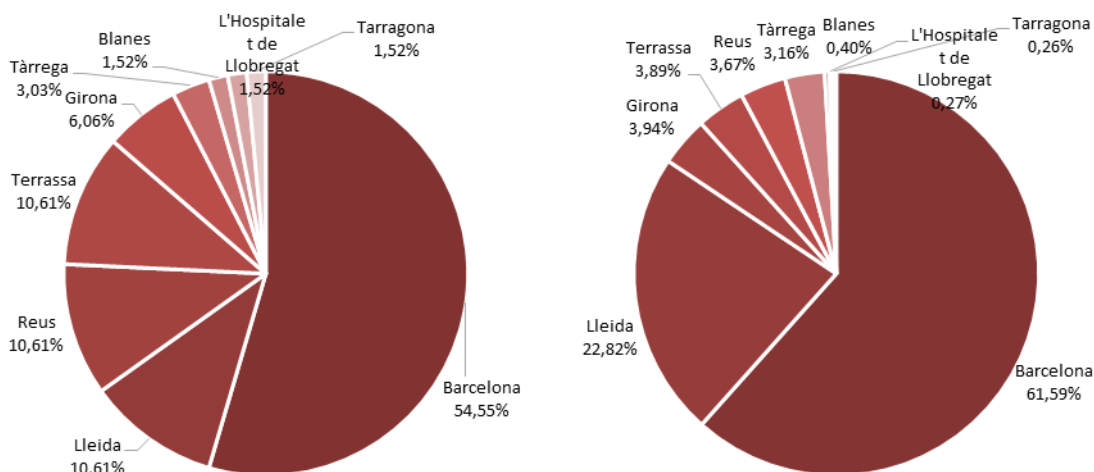
L'estudi posa el focus en la contractació reservada que han realitzat els ajuntaments dels 4 municipis més poblats de cada província catalana (Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat, Terrassa, Badalona, Girona, Figueres, Blanes, Lloret de Mar, Lleida, Tàrraga, Balaguer, Mollerussa, Tarragona, Reus, El Vendrell i Tortosa), contractes que s'han formalitzat entre l'1 de juliol de 2016 i el 31 de desembre de 2018 i que són de consistoris municipals i entitats vinculades a aquests. Tot i així dels 16 municipis analitzats, només s'han trobat dades de contractació en 9: Barcelona, Lleida, Girona, Tarragona, Reus, Terrassa, Tàrraga, Blanes i L'Hospitalet de Llobregat.

Distribució territorial i pressupostària

De tots els municipis analitzats a l'estudi, destaca el **pes de la ciutat de Barcelona** tant en volum global de contractes, més del 50%, com en pressupost perquè la capital catalana aglutina el 60% de la contractació reservada de l'estudi, per la importància d'organismes com Barcelona Activa i l'Institut Municipal de Parcs i Jardins. De fet, la major part dels contractes reservats estan relacionats amb tasques de manteniment de zones verdes i representen el 70% del conjunt pressupostari de la mostra.

Figura 1. Distribució del nombre i pressupost dels expedients en funció del territori.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública i seus electròniques dels ajuntaments.

De l'anàlisi de les dades es desprèn també que **la contractació reservada representa menys de l'1,5% dels pressupostos anuals dedicats a la contractació pública dels municipis de l'estudi**. A més, també es pot veure com aquesta xifra percentual pot canviar molt d'un any a un altre, és el cas de Barcelona que varia força.

Nota de premsa

Taula 1. Pes de la contractació reservada en la contractació pública segons territori.

Conjunt de municipis amb contractes reservats (sense Barcelona)	Pressupost de licitació	Import d'adjudicació
	Relació contractació pública / contractació reservada	Relació contractació pública / contractació reservada
	1,34%	1,40%

Contractació anual Ajuntament de Barcelona	2017	2016
	Relació contractació pública / contractació reservada	Relació contractació pública / contractació reservada
	0,66%	1,42%

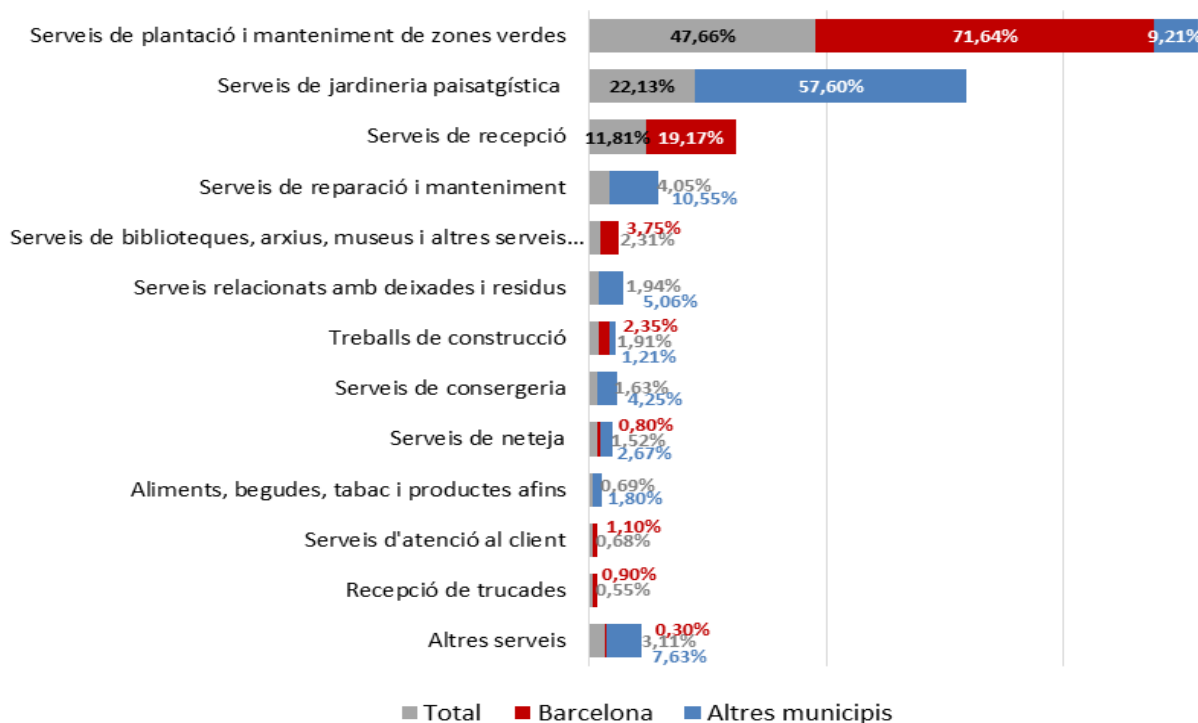
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

Àmbits descriptius dels contractes

Pel que fa al pressupost, **els serveis més contractats són els de jardineria** que representen el 70% del conjunt de contractes de l'estudi. En el cas de Barcelona, aquests són més del 70% del contractes reservats i més del 65% en la resta de municipis analitzats. **En segon lloc, i força menys lluny**, hi ha els **serveis de recepció** que, tot i gairebé arribar al 20% a la ciutat de Barcelona, a la resta de municipis no s'han trobat expedients. Les altres 10 categories de contractes tenen un pes molt menor i, en general, cap d'aquestes arriba al 5% i en l'àmbit territorial només en tres casos supera aquesta xifra.

Figura 2. Tipus de servei en el conjunt d'expedients segons territori.

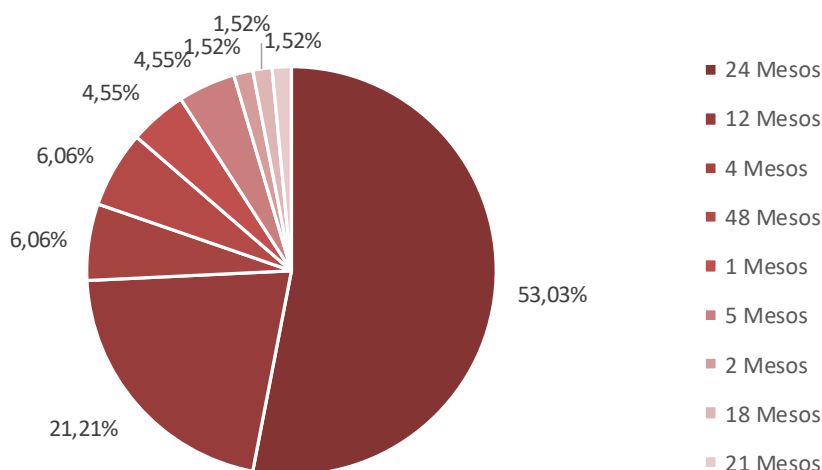

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

D'altra banda, **la major part dels contractes reservats són plurianuals. Més de la meitat són de 2 anys.** En segon lloc, hi ha els contractes d'1 any (+20%) i la resta són contractes de duració molt diversa (25%).

Figura 3. Percentatge de durada del conjunt d'expedients.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

Criteris d'avaluació i adjudicació

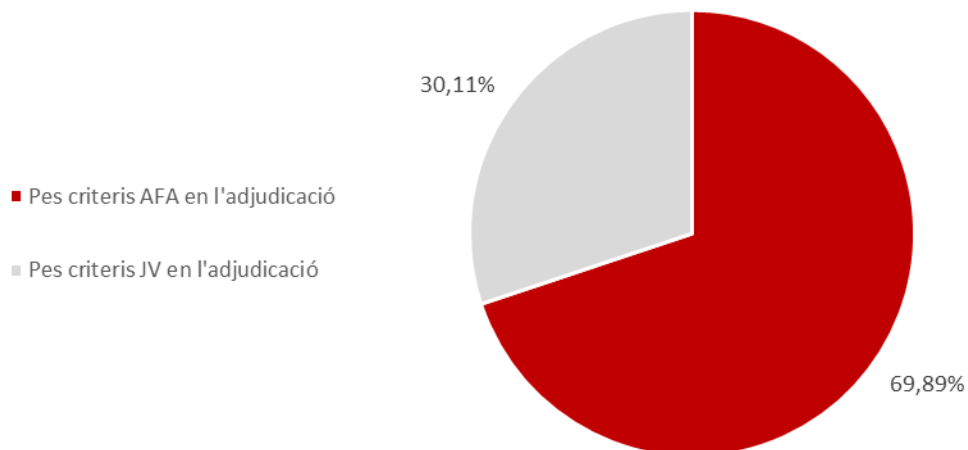
Sobre els criteris que determinen els processos d'avaluació de les ofertes, l'informe revela que **el preu continua sent un factor determinant en els criteris d'adjudicació**. Per una banda, hi ha els criteris que s'anomenen AFA, que serien els criteris objectius com el preu, i per una altra, hi ha els criteris JV, de judici de valor, que serien criteris més subjectius relacionats amb aspectes més qualitatius.

El primers que són els AFA (preu) representen gairebé el 70% de l'avaluació de les ofertes i els JV (qualitat) són només el 30%. Dins els criteris AFA, **el preu és l'aspecte més determinant en tot el procés amb més d'un 50% del pes de l'adjudicació en el conjunt dels expedients**.

Cal superar el concepte d'oferta econòmicament més avantatjosa i donar més pes a elements que mostren la qualitat tècnica dels projecte

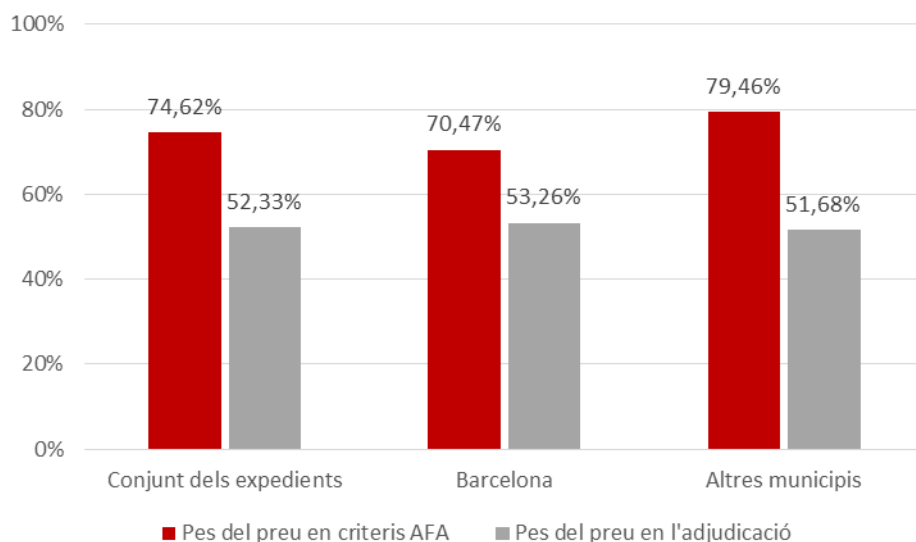

Figura 4. Pes dels criteris AFA i JV en l'adjudicació.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

Figura 5. Pes del preu en els criteris AFA i en l'adjudicació segons territori.

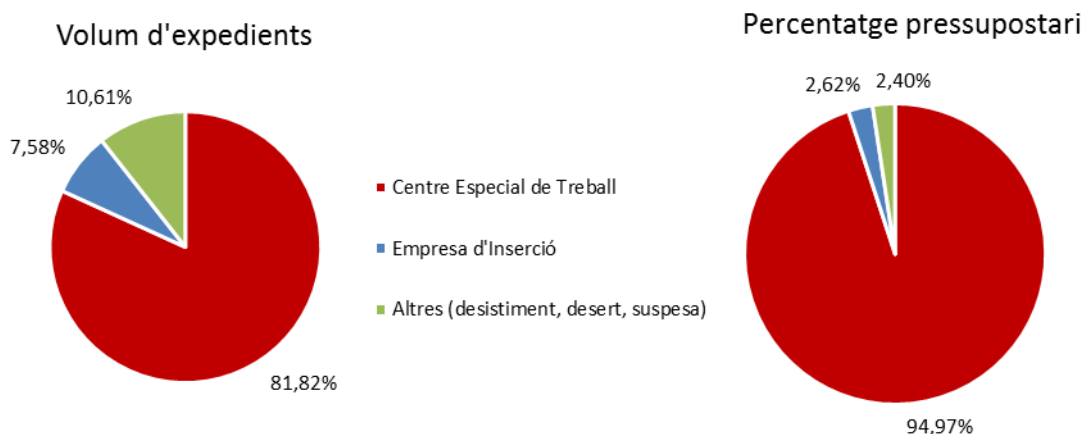
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

Naturalesa dels adjudicataris

L'estudi també mostra la gran diferència que hi ha entre els contractes reservats guanyats per Centres Especials de Treball (CET) i els aconseguits per les empreses d'inserció. En termes pressupostaris, **els CET ho fan en pràcticament el 95% dels casos**. L'informe matisa, però, que una de les possibles causes del desequilibri podria ser que bona part de la contractació menor té com a objecte preferencial les empreses d'inserció.

Figura 6. Proporció dels expedients guanyats per CET i EI, segons el volum de contractes i el pressupost.

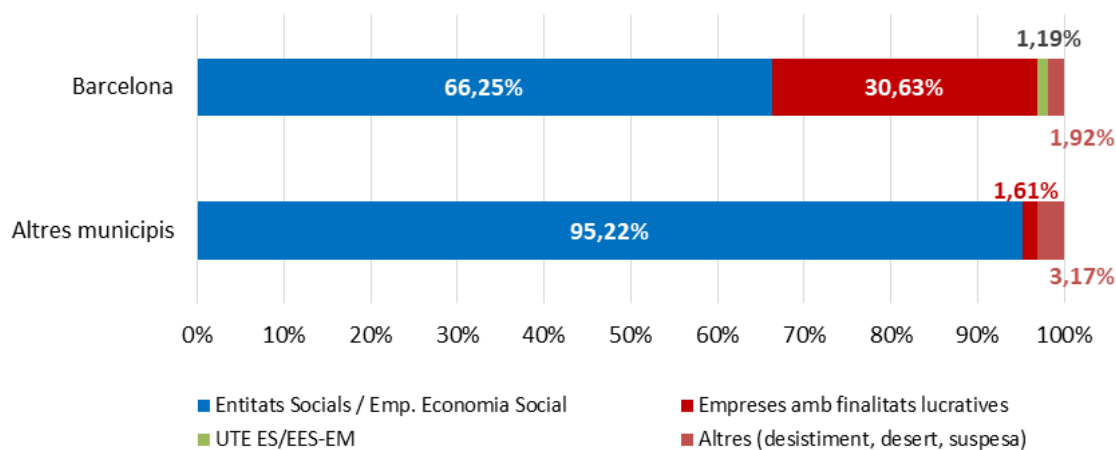
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

Una altra dada important és que **la contractació reservada afavoreix especialment les entitats socials i les empreses d'economia social davant empreses amb finalitats lucratives**. Hi ha una diferència significativa entre Barcelona i la resta de municipis. Les entitats socials i les empreses d'economia social guanyen en més d'un 60% a la capital catalana i en més d'un 90% a la resta de municipis mentre que les empreses amb finalitats lucratives guanyen en un 30% a Barcelona i a la resta de municipis tenen una presència molt baixa, no arriba al 2%.

Nota de premsa

Figura 7. Percentatge guanyat per entitats socials i empreses d'economia Social davant empreses amb finalitats lucratives, segons pressupost de licitació i territori.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Plataforma de Contractació Pública de la Generalitat i seus electròniques dels ajuntaments.

A banda de les **conclusions** exposades fins ara, l'informe també constata una falta d'informació important pel que fa la contractació pública, en general, i la reservada, en particular. Malgrat els avenços que hi ha hagut en els últims anys, **encara no tots els municipis mostren quina part del seu pressupost anual destinen a la contractació pública.**

La informació pública sobre la contractació reservada hauria d'incloure el volum pressupostari i el seu percentatge dins la contractació pública i per millorar el grau de transparència també s'hauria de fer públic el tipus de contracte (si és contractació menor o no), l'import de la licitació i adjudicació, l'entitat guanyadora del concurs, etc.

Una dificultat afegida és que una part significativa de la contractació reservada és contractació menor (compra amb un import inferior a 15.000€ per a subministraments i serveis, IVA inclòs) i, com els municipis no estan obligats a publicar-la, aquest tipus de contractes no apareixen a la Plataforma de Contractació Pública.

Nota de premsa

Cal que els **municipis fixin quina és la seva previsió anual del pressupost destinat a la contractació reservada**, tant la quantitat concreta com el seu pes en relació als pressupostos anuals.

També cal que aquesta **informació sigui publicada i estigui a l'abast de la ciutadania**, inclosa la contractació menor **per afavorir el grau de transparència** de les administracions públiques.

I una altra conclusió important és que **la contractació reservada és una important eina de les administracions públiques per poder contrarestar els efectes d'un mercat de treball que tendeix a excloure les persones més vulnerables de la societat**, un instrument que pot compensar una part d'aquests desajustos i que no té cap cost afegit per a elles. Per tant és obligació de les administracions liderar aquestes formes de contractació, tot desenvolupant-ne el seu potencial, perquè el treball (el dret al treball) és la via més eficaç per a la inclusió en termes de valor personal, autonomia i autoestima; en qualitat i eficiència i en eficàcia i sostenibilitat econòmica.

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

Nota de premsa

Per obtenir més dades, declaracions, entrevistes o altres recursos, no dubteu a contactar amb:

Laura Castro Renard

Responsable de l'àrea de Comunicació i Premsa

comunicacio@tercersector.cat

93 310 57 07 - 678 524 650